

SUSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 4'50 pessetes al trimestre
Extranjeria. 9'00 id. id.
Pagant per any, una girella de rebueta

EL POBLE CATALA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 4, PRINCIPAL
INDEPENDENT
CARRER DE FORTUNY, NÚM. 2 TERS.
TELÈFONS
REDACCIÓ, 723 - IMPREMTA, 2.828

ANY X-NUM. 2.886

BARCELONA, DILLUNS 3 DE FEBRER DE 1913

UN NÚMERO, 5 CENTS

EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

Dilluns 10 de febrer i dies següents
Gran Exposició i venda

GENRES BLANCS

Extraordinàries ocasions en

Roba blanca feta, per a senyora i nenes, Llençols, Manteleries, Tires brodades, Puntilles, Madapolans, Bruses, Matinés, Bates, Davantals, Mocadors, Camises, Colls, Punys, Estors, Visillos, Coixines, etcètera, etcètera

Preus considerablement reduïts durant els dies d'Exposició

Bàsculas-Caixes Pibernat

per a Cabals
Avinyó, 8-10

La declaració ministerial

Política de prestidigitació

Es ben visible l'intenció que ha tingut el comte de Romanones de marcar en la seva declaració ministerial una orientació política i social esquerrista. L'home ha volgut donar l'impressió que és molt avançat i que no l'espania cap reforma. Però com que, en realitat, no's proposa emprendre cap obra de transcendència veritable, i sab que dintre'l règim actual no sortiria amb la seva encaixa de debò s'ho proposa, la barafesta habilitat del comte se reduirà a l'etern joc de prestidigitació propi de la política espanyola.

En el seu document casí famós el president del Consell fa promeses i més promeses. Promet a raig fet i no's canja de prometre. Emperò, aviat se veu que tot allò són promeses amb trampa. Cap principi concret s'hi conté formalment. En el moment de concretar cada una de les reformes anunciades, l'elasticitat prestidigitada de les frases que en la declaració s'empleen permetrà sortir del pas amb qualsevol projecte insignificant i anodí.

D'altra part, la declaració acaba amb unes paraules que destrueixen tot lo que diuen les anteriors. Per aquestes paraules les promeses del comte de Romanones esdevenen promeses... sense compromís. Aquest és el pla—acaba dient la declaració—que'l govern se proposa desenvolupar en el terme més urgent. La seva execució s'ajustarà a l'ordre que la necessitat nacional imposi, sobre'l qual el govern no pot anticipar temerariament el seu judici sense hipotecar aquella llibertat de resolucions que és indispensable per a la suprema responsabilitat en la marxa dels afers públics. Tenim, doncs, que després d'anunciar-nos el govern una trentena de projectes i reformes, no sab quin ordre general seguirà en el llur plantejament ni tant sols ens diu per tot se proposa començar. Tot això fa l'efecte de quel comte de Romanones se prepara la coartada per al dia que se li exigeixi el compliment d'alguna de les promeses que tant generosament acaba d'abocar.

Hem de creure, doncs, que les promeses del president del Consell han estat fetes per a no complir-les. Aquesta lògica consideració fa dispensar per si sola d'examinar el fons, el sentit de la declaració. No obstant, i a major abundament, ens fixarem en un punt important: el de les reformes relatives a la qüestió religiosa o clerical.

La fingida accentuació de radicalisme tributari i social que hi ha en la declaració, sembla feta expressa per a dissimular la tebior vergonyosa de les reformes que en materia religiosa s'anuncien. La tradició de l'esquerra del partit liberal espanyol està més aviat en un cert anticlericalisme que en altra cosa. Sembla que'l comte de Romanones vol fugir d'aquest perill. Posat a imitar els legisladors estrangers, encara que sols sigui en les vagues paraules d'un document, més s'estima,

ara per ara, fer de Lloyd George que no pas de Waldeck-Rousseau.

En aquest punt, la declaració ministerial se fa remarcar més per allò que hi manca que per allò que hi ha. Lo que hi manca és la promesa de no donar ensenyança religiosa en les escoles de l'Estat als deixebles dels pares dels quals aixís ho demanin; la de presentar una llei d'Associacions, que no's pot preveure com serà, i la de garantir la llibertat de consciència, sense especificar res. Lo que hi manca, entre altres coses, és la reforma de la legislació sobre'l matrimoni civil, l'abolició del jurament obligatori, la secularització dels cementiris i la plena llibertat de cultes. Aquestes quatre reformes són ur gentíssimes, i constitueixen una vergonya que no se les hagi ja realitzades. El reialme de Bèlgica, governat pel partit clerical, ha fet temps ha en les esmentades qüestions lo que ni tant sols gosa a indicar en el reialme d'Espanya el govern liberal i esquerrista del despreocupat comte de Romanones.

La trévol gazetilla

Aprenent de eulpetista

El famós doctor Carrel — que es al mateix que defensa la teoria científica segons la qual seria possible l'empelt de membres humans i per tant el canvi d'una part del cos quan estigui inservible per una altra nova de trévol — no creu en les teories de Darwin. No professa la teoria de que siguin parents en cap grau de consanguinitat, l'home i'l mico.

No obstant el prestigi del Carrel, són molts que s'obstinen en creure que al menys fills de cosins si que ho som els humans i les més avançades especies de simis. I un d'aquests senyors protestants, metge i americà, s'ha proposat demostrar amb fets — com volia en Dickens — aquell parentiu que ell veu més clar que la llum del sol.

Ha agafat un ximpanzé femella de tendra edat. L'ha educat a curosament, seguint els més avançats procediments pedagògics i no podem negar que n'ha obtingut uns resultats molt estimables. La bestiola és gairebé una persona. Ja sab 250 paraules angleses; ja distingeix els colors; ja coneix unes quantes figures geomètriques, cosa aquesta darrera que hem de confessar no sabem molts dels deixebles de vençadets de les nostres escoles pagades per l'Estat. Ademés, l'admirable educanda que respon al dolç nom de Sazie, sab comptar fins a tres i anomenant-los pel nom coneix una pila d'objectes. Per a ésser civilitzada del tot, fins ha notat uns principis de neuraestesia.

Aquest fet desmenteix l'opinió tant vallosa com volguda, però fallible al fi, com cosa d'home, den Carrel. Sazie no és més que quinze mesos i el seu professor li aigura el més bell avenir. Per a acabar de desmentir del tot an Carrel, l'educador dedicarà a l'apropiada deixebela a "eulpetista". Li pronostiquem els majors èxits. No pot ésser d'altra manera, amb tals disposicions.

Lo de les Notaries

El centralisme y la nómina

Lo que està passant amb la qüestió de les oposicions a Notaries és veritablement vergonyós. El govern, com en la majoria de les ocasions, sembla que vol obrar a despit dels sagrats interessos públics, menyspreant com a cosa entusiasmada i més rudimentari sediment d'elecció moral i afrontant d'una manera baix i indigna al nostre gloriós i venerat Dret Català. Política de castes, com molt bé s'ha dit, és aquesta; política de descrepitud, completament orfe de tot instint social i de tota norma eficaçment regeneradora. El govern, posat a triar entre l'interès públic i l'interès particularíssim en aquest simplíssim cas, s'inclina hipòcritament, però amb tota la seva ànima tradicional i revellida, a amparar els interessos minúsculs de quatre, encara que'l seu obrar sigui un atac evident a totes les classes socials i posi en el cor i an el pensament del poble un motiu més d'exasperació. Se vol anar contra Catalunya i contra'l Dret de la terra; se vol treure tot el prestigi, tot el respecte, tota l'estimació que'l notari imposa a la gent. I aquest intent envilit i baix no'l podem suportar.

Contra'l real decret del Barroso, contra la centralització de les oposicions de notaris a Madrid, se va alçar tota la nostra terra. Els partits polítics de Catalunya, inclos el ferrocarrilista, les entitats professionals i econòmiques, les corporacions públiques, tothom de Catalunya va declarar la seva voluntat ferma de que les oposicions es fessin a les Audiències territorials amb arreglo a la llei del Notariat del 1862, illegalment derogada per diverses disposicions del poder executiu, essent una d'elles el real decret del Barroso. Els mitjans de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona foren una pàlida demostració de l'opinió pública. De València, Galicia, Biscaia i Bascos sorgiren veus com la catalana. Solament dos notaris de Madrid se manifestaren a favor de la centralització, emplantant arguments pobríssims i ridícols. Quan pel març s'obriren les Corts, en Canalejas responnent a preguntes dels diputats, digué que considerava una equivocació la publicació del real decret i que faria una llei en consonància amb les aspiracions de Catalunya. Per l'octubre passat encara no havia vingut la llei i l'Ateneu Barcelonès, per medi d'un magnífic document, recordà el compromís al govern i més tard ho feu la Diputació de Barcelona.

Fa un mes que en Romanones va prometre públicament no aplicar el real decret Barroso del juny de 1911. Però ara darrerament, s'han reunit mitja dotzena d'aspirants i el govern ja s'ha declarat dubtós, ja no s'ha afirmat en el seu compromís. Aixís, doncs, ens trobem davant la possibilitat de que'l govern, desententat-se de promeses reiterades, convoqui les oposicions a Madrid donant un cop mortal al Dret català i a l'excel·lent cop notari que tants prestigis té a Catalunya. Ens trobem davant d'un cas d'informalitat que de persistir i confirmar-se tindrà totes les agravants. Enfront d'ella, nosaltres tenim l'obligació inexcusable d'oposar-hi tot l'empeny patriòtic, tenim l'obligació de redreçar-nos davant del centralisme embruidor, fent ús de tots, absolutament tots els medis. Enfront de les detencions conscientment realitzades, hi cab sempre, s'hi ha de posar sempre la dignitat nostra de catalans i d'homens.

Intransigents, irreductibles hem d'ésser en aquesta qüestió essencial pel Dret Català. No's pot tolerar que s'abusí de les funcions superiors per a mofar-se iniquament de la nostra ànima patriòtica, rebaiant i postergant el sacerdot notari. I així signifiquen les oposicions a Madrid que ara totus demanem quatre aspirants amb els ulls fixos a la nómina. Ningú que tingui consciència de lo

que és el notari, ningú que per damunt de tot hi posi l'interès de la col·lectivitat pot fer semblant petició: centralitzar les oposicions a Madrid, per a aixís poder optar a totes les plaques d'Espanya, de tant diversa legislació, de tant distintes costums i sobre tot d'idioma.

Així es fer notaris incapaces. La nómina no més, la manca absoluta d'amor a la professió, al Dret i a l'interès social, poden originar una pretensió com la centralització de les oposicions a Madrid.

En últim terme ja es prou clar que aquest sistema ens portaria a la desaparició del Dret Català. Quin ús ne podríem fer els que ni tant sols saben l'idioma nostre!

Si'l govern vol consumir una informalitat evidentíssima per a matar el Dret de la terra, nosaltres hem de posar a la seva acció d'insolvent i indignitat un gest d'afirmació del nostre sentiment altíssim. En aquesta qüestió no hi cabem transigències ni contemperacions, sobre tot després que s'ha sentit la veu popular i després de les promeses governamentals formulades públicament. Si el govern centralista vol acabar d'establir el divorci entre Catalunya i ell, si vol coniar encara més odi li manca no més realitzar aquest atentat indecorós.

Lo que diu la premsa

El confrare «La Veu de Catalunya», publica un extens article sobre aquesta qüestió, del qual en retallem els següents paràgrafs:

«Els opositors de Madrid, han cregut que'l conflicte que allunyava indefinidament — en perjudici, és cert, de tothom — la convocatòria, no era altra cosa que una topada d'interessos entre ells i els opositors de Barcelona. I amb un gest d'indignació els demanen parer...»

Com si cadascú s'hagués de fer la seva llei. Com si'l reglament d'oposicions haguessin de mirar a l'interès particular dels opositors i no a l'enaltiment del dret, al profit general de la societat!

Hem de creure que els opositors catalans que, pel fet d'aspirar a una notaria, han de sentir una especial veneració pel Dret Català, tindràn el patriotisme d'avançar la preservació d'aquest Dret an els interessos personals. Si per una conveniència de moment, giraven l'esquena a la terra, el càstig fora dur, perquè, vulgues que no, fins la sort dels opositors catalans està lligada a la del Dret Català i a la descentralització de les oposicions. El dia que hagin d'anar a raure a Madrid, el dia que, per venir a fer de Notari a Catalunya, basti un coneixement superficial del «Derecho Común», enganyar-se-les per un altre indret, perquè lo que es a Notaris n'hi arribaran pocs.

No, no es aquesta qüestió d'opositors. No es entre particulars que ha de cercar-se una transacció. Es amb Catalunya amb qui s'ha de tractar, i, en aquest punt, ja ha dit Catalunya, en tots els tons i de molt temps ençà, que no hi ha transacció possible, ni regateig viable perquè's tracta semellament de ser o de no ser i per ara, gràt sia Déu, la nostra terra no està encara disposada a deixar-se arrebassar una de les branques més esponsorades de la seva espiritualitat.

I si tant forta és la propensió al personalisme, al menys que no's concretin a consultar els opositors catalans. Extenguin la pregunta al públic de les nostres viles i ciutats, an els pàges catalans, no entenem més parla que la de casa, a las famílies del terra que no conceben cap organització més adequada a llurs afectes i a l'economia del país que la tradicional del nostre Dret peculiar. Alteshores el plebiscit serà com cal.

Les grans obres a Catalunya

El ferrocarril Tarragona-València i la Conca de Barberà

Remou l'opinió d'aquesta comarca la qüestió del ferrocarril assenyalat Tarragona-València, havent-se construït dos plans amb itinerari diferent. Segons el primer de dits plans, el ferrocarril voreria parcialment la Conca, passant únicament per dos pobles: Pont d'Armentera i Vallespina (cap d'ells pertanyent a dita Conca), d'alguna importància aquell i completament insignificant l'altre. En canvi el segon projecte agafa pobles importants, travessant la Conca de Barberà en el seu centre geomètric. Aquests pobles són: Pla de Cabra, de respectable nombre de veïns i d'important producció agrícola; Barberà, centre viliciós important; Sureda amb una àrea territorial extensa i amb abundants mines de guix, ciment i alabastre, que al·lovers se posarien en condicions d'exploitació i, videmés, Cabra, Roanorol de Queralt, etc.

Segons resulta de les nostres averiguacions, patrocina el primer tractat un prohom regionalista, diputat a Corts pel districte lleidatès. El segon projecte el presenta una empresa particular, amb miras al profit comercial assegurat per la garantia de l'interès del 4 per 100 del capital emanat que concedeix la llei de ferrocarrils secundaris de 23 de març de 1908.

La finalitat del primer planol és merament privada.

Atrevosa una comarca infeconda i despoblada, sense trànsit comercial ni agrícola, ugallant únicament dos pobles poc importants, que donarien un escàs moviment de pesat i transport; ademés, per la pintoresca accidentació i bellesa dels terrenys, exigeix costosíssimes despeses de construcció. Se diu: quin motiu advoca, doncs, aquest tra-

LLIBRES

Como se forma una inteligencia

Aquest llibre de pedagogia es interessantíssim per tots conceptes i amb ell el doctor Toulouse ha fet una obra útil i oportuna.

El llibre està escrit per als educadors, tant com per als que vulguin practicar l'autoeducació, dirigint-se de manera seria i profitosa a l'intel·ligència seva y dels altres, tot exposat amb mètode admirable.

De lo que es l'obra «Como se forma una inteligencia», no poguem donar un estudi acabat en aquesta nota, se donaran una idea els títols en que's descomponen els capítols:

«Comprender o saber», «Manera de adquirir los hechos», «Manera de observar», «Manera de juzgar», «Manera de sentir», «Manera de obrar», «Manera de proceder con los otros», «Manera de tener personalidad», «Principios de moral sexual», «Manera de evitar el mal», «Los rezagados», «Juventud», «La necesidad del trabajo», «El reposo», «El capitulo secreto», «El sentido de la vida».

Aquesta obra pot prestar un bon servei als homes estudiosos, puig ademés del seu mèrit intrínsec, es una obra econòmica a propòsit per a popularitzar-se.

Historia de la Tierra

Charles Sanerwein amb la seva obra ha fet un gran bé a l'ensenyança.

En ella s'estudia l'evolució del nostre planeta desde'l moment en que, com s'indica en altre volum publicat, «Evolución de los Mundos», se separà de la nebulosa originaria, constituint la terra que habitem.

S'explica en l'«Historia de la Tierra», els fenòmens físics i químics que foren precisos per a la formació de l'atmosfera i l'aigua al nostre món, i s'estudia penetrant i regirant en les entranyes de la terra.

Sanerwein, segueix en el seu llibre l'estudi de les transformacions que en els nostres dies se verifiquen en la crosta terrestre, mereix als fenòmens d'erossió i d'aquestes moviments sísmics que'n diem tremolors de la terra.

Completa aquest estudi un capítol consagrat als misteris biològics del mar.

Aquests dos volums estan editats per l'«Escuela Moderna», y se troben a totes les llibreries.

Anuario estadístico de la ciudad de Barcelona. Any IX (1911)

Un llibre que no té preu, es aquest Anuari. En ell s'hi troben aplegats tots aquells dats que poden donar idea de lo que és i podrà ésser la nostra ciutat en el venidor.

Per l'índex del llibre se veu desseguida el valor que té aquest volum, en qual índex se registren materias tant heterogènies com «Clima de Barcelona», «Territorio», «Población», «Natalidad», «Mortalidad», «Elecciones», «Vigilancia i Seguridad», «Extinción d'incendios», «Cultura», «Asistencia Pública», «Urbanización i Obras», «Justicia», «Cementirios», «Comptaduría», «Impuestos Municipales», «Deute Municipales», «Quiebras», «Pesca», «Inspección Industrial», «Marina», «Comercio», «Estadística Postal», «Museos», «Congresos», «Festivos» i «Obras».

De cada una d'aquestes qüestions registrades amb estadístiques i dats-exclusius, podríem fer-se un llibre voluminós. Multitud de preciosos xifres diuen amb l'eloqüència dels números el pas imperiturbable de Barcelona, amb tot i les seves crisis que durant uns anys l'acovardiren.

Llegint aquest Anuari la nostra fe en la ciutat i la seva marxa progressiva s'ha afirmat i ens ha donat major alé per a lluitar en honor seu i de la seva grandesa.

Com a coronament de l'obra que tenim davant dels ulls, en la secció d'obres, se fa un estudi estadístic de l'obra magna de Barcelona, la Reforma interior. Es el més adequat coronament que podria tenir aquest volum IX, de l'Anuari de la ciutat de Barcelona.

L'obra es editada curosament per la casa Henrich i Comp. en Cta.

Llum morta

En la febre de crear que hi ha avui entre la gent catalana, la literatura es ample camp obert a totes les provatures. Però segurament cap branca de la literatura té tants creadors com el teatre. Recordem l'èxit obtingut pel concurs del Sindicat d'Autors Catalans en que foren presentades més de 150 obres, entre tragèdies, comedies, drames i sainets.

El drama en 2 actes, «Llum morta», del senyor Joan Casals, estrenat a la societat «Escal·Artística», es una demostració de lo que diem, d'aquesta febra de produir entre les que senten la literatura.

L'obra té algunes coses bones, algunes d'acceptables, però en general es flúxida i amb un diàleg a voltes molt allunyat de la realitat.

S'haurem esmena alguns defectes, si pot lograr major teatralitat en les seves obres, un altre dia podríem parlar, potser, elogiosament de les seves produccions. Però mentres tant recordi que'l fer obres per al teatre no es tant planer com sembla i vol molta força de voluntat.

LUDOVIC ABELLERA

FILLS DE F. MAS SARDÀ

RAMBLA DEL CENTRE, 23. - BARCELONA
Negociem els cupons del Deute 5 per cent Amortizable y obligaciones 4 per cent. Noti, venient febrer pròxim.

Missió a l'América del Sud

Els diaris sud-americans venen parlant molt extensament del viatge que hi està realitzant la missió que hi envia la Casa d'América i que ostenta caràcter oficial.

En tots els països visitats que son fins ara l'Argentina, Uruguai i Paraguai, han estat rebuts amb alguna cosa més que deferència, amb veritable cordialitat.

A l'Uruguai realitzaren grans treballs per a evitar que fos lliu un projecte del Govern, en que's gravava amb un impost intern el consum del vi, passant aquest de 18 graus alcohòlics. Com que la major part dels vins espanyols que s'exporten passen d'aquella graduació, la vocació del projecte representaria gairebé l'anul·lació de l'exportació vinícola espanyola.

Per les gestions dels senyors Vehils i Pons, que formen aquella missió, s'ha lograt que s'allargui la discussió de dit projecte i que s'introdueixin en el mateix modificacions tendents a protegir els caldos espanyols. La llei no s'ha aprovat encara i tot fa preveure que s'haurà lograt quan així sigui una gran avantatge pels interessos espanyols.

Els delegats espanyols han estat rebuts pels governs dels països visitats, als quals han exposat les reformes que al seu entendre podrien impulsar-se desde Espanya per a protegir els interessos dels països respectius.

A l'Argentina tractaren de la llei de colonització cotonera demandada a la província de Corrientes, per la qual seria prohibida l'importació de cotó argentí a Espanya en molt millors condicions que les d'ara.

Al Paraguai obtingueren els representants entre altres coses, que'l govern demani dos professors espanyols per a l'Universitat d'aquella República, cosa que no s'hauria fet sense la seva intervenció. Ademés la Cambra de Comerç s'adherí a l'idea de celebrar una Conferència internacional ibero-americana de Cambres de Comerç, per qual realització treballa la comissió sudista.

Els representants espanyols estan a punt de traslladar-se o ja en camí, de Xile, passant d'allí a Bolívia i Perú, retornant d'allí a Montevideo, on embarcaran fins a Rio Janeiro. En aquest punt se donarà per acabada l'excursió.

El Carnestoltes

No estarem en la temptadora vulgaritat de reproduir els dats numèrics del Carnestoltes. Els doctors eclesiàstics, angélics i serífics, han predicat desde els inicis de l'ègessa fins a la hora present: ja veiem la seva insidiosa. També s'auran recordat a dir com els gazetillers seriosos, que Carnestoltes mort i que la seva agonia és un perillós insult a totes les hostilitats.

Les nimbies han estat invadides per colles esportivades; la seva distracció es lleja i burlesca; però, la seva joia es un sentiment veritable. Criden, gesticlejen, brassegen amb toa sinceritat.

Topena d'alguns colles i l'alegria augmenta i es desbordona. Uns i altres no s'han vist mai, no se'ven d'ont venen, no sapia qui son, però s'estremellen les mans i es donen els braços. L'alegria es germana. En altres temps se miraven sorolls i desconfiança. Ara fraternitzen. Més que'l Crist i més que la Revolució Francesa, la per la fraternitat e'l Carnaval. Benhaja, doncs, la lupercal abominada.

Altres prodigi. Aquests gremis que son les més vives anyorances del Xénix i dels seors tradicionals, sols tenen dos perillsos de vitalitat: Corpus i Carnestoltes. Tot i'nny el passen en un silenci mortal; l'alegria's revella i organitzen balls es castres, es parruquers, els viatjans, els adroguers, etcètera.

I aquests mateixos homes seriosos que distonen la festa d'avui, al cap d'avui claudiquen vergonyosament. Tots malgrat el temps fregit i l'ègida gremial, albir l'adversitat i la passió: Els prou senyalen les lleis d'indignes murmuriat menyspreus: així és impudic; se tindrà que acabar aquesta vergonyosa... Però següen badant pel passeig humit, subent del cort que a la nit, en pal·liu reuma.

Si son més els espectadors que els actors, però tots plègits van a la mateixa fi i tots voldrien que's abundés l'espuma de follia que hi ha en el altres.

Am entrant a la gazetilla, diem que altre fos bastant animat el Carnestoltes barceloní. Fins diríem, més animat que l'any passat, a lo qual segurament contribuiria el no existir aquest any l'impost municipal sobre la carrutges de la rúa.

Dien que els balls d'aquesta dies no donaven un Carnaval gaire lliu. Si aixís fou, altre reviscolà la tradició carnavalesca en la festa de carner, plena de gent, d'animació, de carutges i de disfresses, embolicat tot en una pluja d'aigua, i en altra menys moleta de conchats i entre dispar de serpentejans.

En quan a gust en les disfresses, en quan a art en els veïells, lamentable, tant lamentable com cada any.

Banquet an en Carrión

Alguns amics i admiradors del culte escriptor Ambrós Carrión l'obsequiaren a bans d'ahir amb un banquet, per a celebrar els seus darrers èxits teatrals.

L'acte tingué lloc en el restaurant «El Rhin», present-hi part més de 50 comensals, la majoria literats, autors i periodistes.

En el lloc presidencial feren costat al poeta homenatjat els senyors Curet, director d'«El Teatre Català», Pujol i Brull, Audouard i l'actor Antoni Píera.

Entre les demés comensals hi havia els senyors Marguina (Rafel), Joan Redondo, Muntaner, Alexandre Plana, Roarol, Durán Vila, Avellà Artís, Borí Llovet, Artigas, Bofill, doctor Abadal, Esteve Llach, Balsells, Roig, Fornós, Torrents i altres quals noms sentim no recordar.

A l'hora dels brindis, el senyor Llach en nom de la comissió organitzadora, oferí el banquet a l'Ambrós Carrión amb

un breu i eloqüent discurs que fou molt aplaudit. Així mateix ho foren diverses composicions literàries llegides pel propi senyor Llach i els senyors Rafael Marquina, Avel·lí Artís, Alexandre Plana, Joaquim Mantaner i l'Antoni Serra. Aquest últim llegí un fragment del segon acte de l'obra inèdita de l'Ambrós Carrión, «La Miraculosa», que fou entusiàsticament aplaudit, tant pel seu mèrit literari, com per la forma correctíssima i perfecta entonació amb que fou llegit.

Finalment, l'obsequi senyor Carrión, agraït amb sentides paraules l'acte que se li havia dedicat, dient que'l considerava, encara que immensament, forment encoratjador.

Fou una festa simpàtica i amical que segurament devia satisfer al celebrat autor de «Periandro».

De la Ciutat

La Rambla

S'ha dit tant, i tant ben dit, del nostre passeig ciutadà, que no sens temor la nostra ploma escriu sobre la Rambla, sobre aquesta via sintèsi i concreció de la que és i representa la nostra urbs. Que direm, doncs, que no s'hagi dit, de la nostra via representativa?

A l'escriure sobre coses d'ella temem dir i fer alguna irreverència, com davant de quelcom sagrat que temem ofendre. Però l'amor per la nostra Ciutat, representada per la via que ve del seu cor al mar, ens fa dir la nostra efusiva admiració.

Mentres escrivim arriben fins a nosaltres els crits de la multitud i el resó de les tristes mascarades. El pobre Carnaval! De tant en tant unes notes descompassades i estridentes, que diuen la pobresa i el poc gust dels adoradors de Momus. Pobre Carnaval! Que la terra li sigui lleugera!

Recordem del nostre passeig les diades senyalades: el Corpus, en ple estiu, amb guineas, confeti, damassos i la munió que riu i festeja la diada cristiana, amb la gràcia i la joia d'una festa pagana, que fa oblidar completament el sentit religiós de les cavalades que passen cerimonioses, i habilitades amb trajes de porpra i d'amatais; les desfilades de les multituds, amb cançons i visques que, triomfals, baixen de cara al mar, duent al front de les joventuts el foc dels ideals redemptors; les festives passades dels seguícs magnífics i principescs, arrossegant darrera seu les mirades dels desocupats i els aplaudiments dels fervorosos; les imponents arribades dels capdells vencedors o dels homes il·lustres, i les solennials manifestacions de dol als homes benivolents cent voltes per la patria.

DE POLÍTICA

NOTES I COMENTARIS

Una sentència i una dilació

Un consell de guerra, no pas un judici per jurats, ha condemnat al tinent de la guarda civil Abella, que va fer foc il·legalment—diguem així—dient l'adverbi a les llibertats espanyoles—a Canaries, contra'l poble, matant a sis obrers.

Tal volta sigui aquesta la primera vegada que una imprudència temerària, que una extralimitació en les seves funcions, que un delicte, diguem-ho clar, comès per una autoritat armada, ha estat jutjat i penat.

Mai hi havia una responsabilitat per a les vulneracions de la llei, realitzades pels seus servidors. Una penalitat recordem, l'imposada al tinent Morales, també de la guarda civil, per tencia d'explosius i simulació de complots terroristes. I res més. Al menys en la nostra memoria, no hi ha cap record d'autoritats culpables i condemnades.

Ja sabem que davant del poble sentimentamentalment frangible, és difícil posar fre a la prudència. Qui no recorda aquell episodi de «Germinal», den Zola? El capità vell republicà, conté als seus soldats que volen fer foc contra'l minaire que els insulta, que els apedreguen, que tropleien la seva dignitat de militars i d'homes. Un dels soldats cau ferit per un maó, i se sent un tret i després d'altres i altres. És la

Aquestes són les diades de la Rambla, i els moments en que ella imposa la seva autoritat i supremacia. Esser de Barcelona, voler conquerir Barcelona, voler-hi triomfar, és cosa difícil, si no impossible, si abans no confirmem el nostre passeig ciutadà, la fama dels pervinguts i dels que volen triomfar.

Per això, a totes les hores del dia la Ciutat desfila, inabarcable, per entre la doble renglera dels plàntans de troncs ferms. Val a veure-la, en totes les hores la via excelsa de Barcelona.

De bon matí, quan els operaris impressors de les fulles portaveus dels ciutadans, se retiren a reposar a les seves llars, i els venedors i venedores dels mercats se dirigeixen als seus quefers. Després, quan els treballadors la travessen pressosos i els noctàmbuls pausadament cerquen el repòs en el lliu propi o en l'agè. Més tard, quan oberts els mercats i botigues i banques, s'omple de les alegres i bullicioses minyones de servei, amb els castells monumentals, i de les modestes mestresses de casa i de les provincials desperdeses. A mig matí que, comerciants, corredors, agents de totes menes passen ràpids, el pensament en l'operació que ha de fer-se i comptant el temps: Cap al migdia, l'hora gloriosa del nostre passeig, ara a l'hivern, en que tota la bella feminitat de Barcelona llueix la seva gràcia i les seves vestidures i els capells vanitosos, i en que totes les classes socials s'ajunten i barregen en la més democràtica de les confusions. Una hora després al sortit dels tallers les belles modistes. Entra de la tarda, al tornar els homes als seus negocis, i a l'anar els artistes als seus teatres, i els literats a les seves penyes amicals, i els desocupats a la transcendental labor del passeig i no fer res. Al cap al tard quan tornen els aucells, i els llums il·luminen la multitud; i en ple vespre, quan tanquen botigues, taillers i despatxos; i a les darreres hores de la nit que, literats i artistes se troben en la Rambla i passen per ella com una necessitat més espiritual que material. I a totes hores del dia i de la nit en que constantment estrangers i forasters passen i repassen, donant un matí d'universalitat i inconfondible.

Oh, la Rambla, jardí eternament florit, auellera de pintades aus, porta marina de la Ciutat nostra!

El teu jardí encanta els ulls de propia i estrany, la teva auellera és admiració de tot el món, i el teu chor alat, habitador dels arbres, és harmonia indefinible. Quin altre passeig del món té en el seu si tantes belles coses!

Com t'ets, Rambla, la nostra més genuïna representació; com t'ets bella, força i vida, en tu veu la Ciutat, la seva ben amada Ciutat, aquest teu adorador

PERE CASALS

Anido deu suposar que en aquesta casa no procedim amb lleugeresa, ni oblidem fàcilment els agravis. Tenim fama de tossuts i en aquesta ocasió no volem desmentir-la. Davant del consell de guerra Tormat contra'l tinent Abella, tornem a preguntar: en quin estat se troba l'informació obrera per la conducta observada pels agents governatius a la sortida del miting de la Sala Imperi? Quins càrrecs o quines ignomícies, surten d'ella?

I aquestes interrogacions, cregui el senyor Sánchez Anido, que no seran les últimes.

El miting de Sabadell

Promet revestir una extraordinària transcendència el miting que per a celebrar la seva inauguració oficial, ha organitzat per al diumenge vinent al matí la Joventut F. N. R. de Sabadell.

Els entusiastes companys de Sabadell, se proposen que'l miting constitueixi un gran acte de joventut, en el qual la veu dels nostres joves se manifesti amb tota la seva noble i honrada estiridència. A més d'alguns companys de Sabadell, parlaran en el miting el fogós orador de la Joventut de Lleida, don Albert Solsona, un representant de la de Terrassa i la plana major de la d'aquesta ciutat.

El miting, com ja avencemem, tindrà lloc al matí, en el Teatre Cervantes i després se celebrará un gran banquet popular. Per a satisfer a ambdós actes, són innombrables els joves federats nacionalistes de Barcelona que pensen traslladar-se'l diumenge vinent a Sabadell, per a consagrar amb els seus aplaudiments i amb el foc del seu fervorós entusiasme, la nova Joventut que ve a lluitar pels nostres ideals liberals i patriòtics.

A l'entorn d'unes paraules

Es necessari que no passin desapercubides les paraules que'l diputat provincial senyor Cabot va pronunciar en la passada Junta general de l'Orfeó Català; no ja per l'atreïment i desparpigi que demostraren en el seu cas particular, sinó perquè elles són reveladores d'un estat moribund força generalitzat en les costums polítiques.

Sovint s'estableix aquesta separació entre l'obra i el públic en els homes polítics. Per manca d'ideals o per impotència i feblesa, els qui proclamen fins a dèfora el seu ideal, quan podrien anar-lo fent créixer, cauen en l'inconseqüència més vituperable. Devé això, com hem dit, de la manca d'ideals o de la manca de fe en els que'ls professen. Però en la lluita política hauríem de donar més importància a aquest fet tant essencial que per si sol pot consagrar i anular una col·lectivitat política. Els radicalismes han d'existir sobre tot en l'obra; la força del partit ha de devenir per efecte de l'obra intens dels seus components. Tota paraula orientadora que'n el seu seguit no porti una orientació, és anoradora per a la col·lectivitat.

En un partit, forçosament hi té d'haver de tot. Però aquest fet no vol dir que s'hagi d'engreir en sistema l'inconseqüència.

Naturalment que'l cas den Cabot és extraordinari, que té una força gravetat. Per això mateix, malgrat tot, hem de procurar que la distinció feta per ell no pugui prevaler-hi gaire. No pot ésser que'l prediqui públicament i sense protestes dels que ho escolten que una cosa és l'home catalanista i l'altra el particular. Aquestes teories acomodaticies mai han sigut professades ni s'han pogut dir públicament en partits, en col·lectivitats o en pobles, perals quals la lluita i l'actuació és alguna cosa més que un joc de profits personals o una agradable manera d'enganyar a la massa.

Les vinyetes eleccions

De nostre estimat confrare «El Programa» de Sant Feliu de Guíxols: «Amb motiu de les properes eleccions de Diputats Provincials, va celebrarse el passat dijous, una Assembla General de nostre partit en aquesta ciutat, per a fixar el criteri que debia informar a la nostra representació en el Comitè Comarcal.

Va exposar-se per el President de la Junta Municipal l'importància que tenen sempre les eleccions per les democràcies, fent remarcar que, aquesta vegada, les que s'ocupen tindran gran transcendència baix els punts de vista nacional, regional i local. Unicament varen ser reconegudes com a acurades i justes les manifestacions fetes per la Presidencia, i d'acord amb elles va convenir-se que'l criteri que debia sostenir-se era el de lluitar amb candidatura per les majories i homogeneïtat.

Va examinar-se la situació política del districte amb relació als partits organitzats i a candidatures que no tenen altra representació que la personal, convinguent-se en que és imprescindible enlairar la lluita que aquesta sigui d'uns ideals

en front dels altres; però que de cap manera podria consistir-se que tornés a posar arrels en nostra comarca el «caciquisme», s'anomenés com s'anomenés i fossin les que volguessin les persones que intentessin implantar-lo novament.

Les representacions de les municipalitats que integren nostre districte són les que, al reunir-se dintre poc, tindran que dictar la resolució definitiva i la tasca a realitzar; però, com que a tots ens uneix un mateix esperit, un desinterès i enlaira't pensament, tenim la plena confiança, la convicció íntima de que'l seu acord sintetitzarà d'una manera clara el modo de pensar i sentir de tots nostres correl·ligarions.

Del nostre partit

El nou Centre d'U. F. N. R. de Figueras, s'ha instal·lat provisionalment en el carrer de Canigó, 8, primer, esquerra, anic estat del Lluís Figueras.

Espera que'l Reglament sigui aprovat, per a fer l'inauguració oficial, que, si és possible, se farà coincidir amb la memòria data del 11 de febrer.

El nou Consell Directiva de l'Avenc Nacionalista Republicà de S. Andreu, ha quedat constituït així:

President, don Joan Sayol.
Vice-president, don Josep Perajuan.
Vice-secretari primer, don Casanova.
Secretari primer, don Vidal.
Id. segon, don Josep Barba.
Id. tercer, don Narcís Molins.
Id. quart, don Francesc Bartrina.
Tresorer, don Albert Sala.
Comptador, don Pere Solé.
Vocal primer, don Leonides Trullas.
Id. segon, don Eudald Castells.
Id. tercer, don Josep Castells.
Id. quart, don Josep Amat.
Id. quint, don Antoni Colom.
Id. sisè, don Antoni Salas.

«La Joventut F. N. R. de Gracia, ha acordat fer públic el discurs que ha vist que un republicà tan prestigiós com el senyor Azorín s'hagi avingut a exercir un sol moment de canceller de la monarquia.

Aquesta Joventut, considerant que'l primer deure de tot republicà és el de treballar constantment per a enlaira't els punts que encara existien en el nostre monarca, no pot menys de censurar aquells que com aquest tenen la creença que els governs i les institucions vigents poden fer quelcom en sentit liberal i progressiu, i declara que els melquiadistes que han fet pública llur adhesió a aquell acte, fora de destituir que ingressin de cop i francament dintre'l camp monàrquic per a cooperar en aquells camins projectats lliberals.

La mateixa Joventut de Gracia ha facilitat al regidor don Manuel Rius i Rius, per la seva oposició a la compra per l'Ajuntament, de les aigües de la Companyia de Dos-Rius.

Dimecres vinent tornará a reunir-se la Junta Municipal de l'U. F. N. R. per a seguir tractant de les vinyetes eleccions provincials.

El Centre Republicà i la Joventut F. N. R. del Vendrell, han organitzat un sopar per celebrar, el dia 11 del corrent, la data de la proclamació de la primera República Espanyola.

Declaracions del senyor Zulueta

Per l'importància que tenen, retalem les que ha fet el diputat per Vilafraça, don Josep Zulueta, a la companyia de «Les Noticias» de Madrid.

«Saludamos ayer mañana al diputado a Cortes don José Zulueta. Nos dijo que el día 11 de este mes irá a Vilafraça, donde sus amigos políticos celebrarán con ostentación el aniversario de la proclamación de la República. El hablará en dicho acto y hará declaraciones políticas sobre la situación actual. Seguramente serán importantes.

«Dijo y repitió con insistencia que no acepta el acto realizado por el señor Azorín yendo a Palacio y de las consecuencias que puede tener para el partido republicano. El repitió que su opinión al señor Zulueta, y este pausadamente, refiriéndose a la vista, se expresó en estos términos: «No creo que don Gumerindo, pueda en modo alguno, ahora ni nunca, pasarse a la monarquía ni formar parte de un gobierno del actual régimen. Morirá siendo republicano, como lo soy yo y sé que durante mi larga carrera política, o sea, como no lo he hecho, ni pienso hacerlo.

«Agregó luego el señor Zulueta que carece en absoluto de fundamento el rumor que se hace circular suponiendo que propicio a entrar en un futuro gobierno, y como el repórtel le preguntó:

«¿Y de Melquíades Álvarez, qué hay?

«Respondió que de Melquíades no me comestó el señor Zulueta, — aunque tal podría ponerse la situación, tal el avance de la democracia en la monarquía, que se reproduciera en España el sacrificio que hizo Crispien.

«Sonrió el diputado por Vilafraça, le estrechamos la mano y nos despedimos.

«Ara un petit comentari nostre. Més que comentari serà aclaració. En Crispien, en Francisco Crispien, un exemple essencialment Zulueta, ens ha emmanat polític radical la idea que creient compatible amb els ideals avengadíssims la monarquia de la Casa de Savoia, accepta a Humbert I com a rei d'Itàlia, fent gran carrera en dit regnat i fins a la seva mort, ocupant la Presidencia del

Consell de Ministres diverses vegades, en una de les quals portà a Itàlia la vergonya d'Abissínia.

L'exemple citat pel senyor Zulueta, és clar: Ja ho veu «La Publicitat». Ja no som nosaltres, ja no som enemics del POBLE CATALÀ. Però, potser sí que també don Josep Zulueta s'ha insidiat?

Les eleccions provincials a Arenys-Mataró

Ahí se reuní en el Forment Catalana de Canet de Mar una nombrosa i valerosa representació de gairebé tots els pobles del districte d'Arenys de Mar, i de molts del de Mataró, a l'objecte de fer la designació de candidats relatiu anticaciquistes, que lluitin en les eleccions de març vinent.

Més d'un centenar de de gents s'acumularen al nom prestigiós de don Manuel Serra i Moret, qui acceptà en mitg de gros entusiasme de tots els presents, que's proposen lluitar amb brms i decidits per a dur als escons de la nostra Diputació a un company que personifiqui tots els sentiments i totes les ansies dels seus representats.

El senyor Serra i Moret donará se l'autoritat per a establir, amb elements afins tals aquelles condicions necessàries a fi de venturar el seu triomf, a qual petició hi accediren tots els presents que senten pel senyor Serra una confiança absoluta.

No hi ha pas dubte que l'act de la designació i l'entusiasme dels que la feren, constitueix la garantia de que'l senyor Serra i Moret triomfarà i amb ell, la dignitat i l'honra dels elements anticaciquistes d'Arenys i de Mataró.

Política lleidatana

Els republicans de Lleida estan gestionant que durant la vinyeta primavera hi hagi una visita don Gumerind d'Azorín. Aquest l'ha promesa si no li impedixen les seves ocupacions.

També visitarà dita ciutat durant la pròxima quaresma don Eugeni Nost, el qual donará una serie de conferències en la Joventut Republicana, sobre la qüestió religiosa.

El Centre Nacionalista Català de Balaguer, ha passat a ocupar el local del Centre Republicà d'aquella població, adherit an en Lerroux, qual centre segons sembla, ha tanat per a cessar en el negoci.

Del Govern civil

Detingut

Ha sigut posat a disposició del jutjat de Instrucció en funcions de guarda, acompanyat del corresponent atestat, Carles Tejero, com suposat autor del robó de 7.500 pessetes al comandant del canpon «Nueva España».

Els danzadors

«Els obrers danzadors, que fa dies estan en vaga, estigueren ahir vespre al G. C. parlant amb el senyor Die i Mas, i notificant-li que'ls obrers no conformats amb les condicions proposades, no anirien avui al treball.

Descans dominical

El número de denúncies governatives que se feren ahir, sigué de 70 i 20 que passaren al jutjat per desobediència.

Però no cregui el lector que és que's per la costum de no obeir a la llei, és senzillament que ahir la policia feu els ulls grossos, amb motiu de considerar el dia extraordinari.

De l'Ajuntament

Relació dels objectes trobats i dipositats a l'Ajuntament

Diverses claus i clauetes. Una carterola de cuir contenint claus. Una arceda, segons sembla, d'or. Un monedador de coló amb una libreta amb apunt de treball. Una borsa de pell per a senyora contenint 4 claus i medalla. Una bufanda de llana per a home.

Notes de Sport

Football

El partit extraordinari entre els primers equips de l'«Universitari» i l'«Espanya» se jugarà en el camp d'aquest darrer el pròxim dimecres dia 5, començant a les tres i quart de la tarda. Ambdós equips se veurán enfrontats amb nombrosos jugadors recent arribats en aquesta capital.

Donat el fi altruista d'aquel partit, que com saben els nostres lectors, serà a benefici de les Escoles gratuïtes del Patronat Social Obrer de Les Corts i havent-se establert un

guda per l'habit de viure en una societat per a la qual les convencions són la llei. Els personatges senten aquell impuls monàrquic que conduïx als homes a l'acció brutal, però l'educació — més aviat educació — dels homes, que no pas individual — com l'educat del temperament, i l'alunya de les solucions sovintges. Si entre'l diu de la Italia comedia hi ha una diferència de forma, els actors que s'inclinen a l'un o l'altre d'aquests gèneres han de tenir un art molt divers. Per xó, al triar en Vilagómez per a'l seu benefici la «Terra baixa» del nostre Guimerà ha volgut provar-nos com el la força d'intel·ligent estudi arriba també a l'expressió més aguda de la gama dramàtica, sortint de la tònica normal del seu temperament d'artista. A l'entendre-se la desitja que ha seguit a «Eldorado», ens fa desitjar veure'l avui amb una nova compenya que a més de la discreció i expressió de la que aquesta temporada ha format, tingui més relleu en algun actor, perquè a cada actor li cal el seu complement en un altre de facultats diverses o oposades, si pot ésser, com en aquella tradicional dualitat Calvo-Vico, o aquella altra d'actors còmics Larran-Belaguer, dualitat que és la que manca a les companyies catalanes.

ROMEO: Trampa y cartón, dos

actes, dels senyors Muñoz Seca y Pérez Fernández.

Aquests dos actes, que segons els cartells tingueren un gran èxit de risa al Teatre Cervantes, de Madrid, ont foren estrenats, també foren riure molt al públic del Renedat, i això que obres del tall de «Trampa y cartón», hi perdien la tercera part de la seva gràcia—diguem així encara que no sigui a

Varies

Acullint-se al darrer indult, ha tornat de París el propagandista radical Domingo Gaspar («Pierres»).

«El director d'un setmanari jaumista de escándol va desferar an don Domingo Babra, propagandista radical a una controvertida pública. En Babra ha acceptat, senyalant el següent tema per a desenvolupar en la controvertida: «Incompatibilitat del jaumisme amb la llibertat moderna» i el diumenge vinent per a tenir lloc. Ara sols falta trobar local, i que l'autoritat permeti la celebració de l'acte, cosa que dubtem.

«Ha sigut confirmada la sentència dictada en 7 de desembre darrer pel tribunal municipal de Ministros de Montserrat contra don Francisco Breón i Breón, pastor protestant i Josep Baix, ex-arxalde de dit poble, que's neguen a descobrir-se al pas d'una professió.

«Ola la tolerancia religiosa a Espanya? «A la comarca de Tortosa s'hi han celebrat diversos mitings contra'l partit conservador. En tots els hi ha pres part en Marcell Domingo, l'apostolat del qual en prò dels ideals republicans i progressius és realment admirable i digne de l'estimació fervorosa que per ell sent el poble republicà d'aquella comarca.

«Han tornat de Madrid els senyors Lerroux i Enllaix Llagas.

«Es molt probable que'l dia 8 se celebri a Balaguer una reunió de centres polítics i personalitats a l'objecte de procedir a l'elecció de candidats per a les vinyetes eleccions provincials. Se pensa invitar a l'acte als diputats a Cortes senyors Rodés i Llarí. Les impressions fins ara robudes de tots els pobles d'aquells districtes permeten donar per segura la candidatura que presentin els elements populars.

«Els conservadors de Barcelona, han rebut la autorització oficial don Mauri a l'objecte d'entaular una insidència per a les vinyetes eleccions amb els demés elements de dreta.

«Un d'aquests dies conferenciarán els directores del Círcol Conservador i del Comitè de Defensa Social per a preparar dits treballs. I la Lliga? Aquesta és l'incongnita que segons sembla, porta preocupats als demés elements que formaren la candidatura de dretes en les passades eleccions. Se declarà portar la Lliga aquesta vegada també, an aquella vergonyosa coalició de dretes de 1911. La resolució d'aquesta incògnita tindrà importància i decisiva influència en la política catalana.

preus veritablement populars, és d'esperar se veurà molt concorregut.

Ciclisme

Demà, dimars, dia 4, per la nit se verificarà la retrota ciclista, que organitzada pel Sport Ciclista Català, amb màquines adornades, recorrerà les principals vies de Barcelona sortint a les nou de la nit de la Diagonal, encreuament amb el carrer d'Artur i seguint pels de Salmerón, Asturias, Torrent de l'oli, Còrrega, Passeig de Gracia, Ronda de Sant Pere, Comerç, Passeig de Colom, Marquès del Duero, Ronda Sant Pau, Ronda Sant Antoni i Plaça Universitat, aont se dissoldrà.

La Comissió organitzadora ha acordat concedir als ciclistes que concorrin amb màquines adornades, un primer premi de 15 pessetes, un segon de 10 i cinc de 5 reservats sols als socis del Sport Ciclista Català. S'invina, no obstant a tots els ciclistes que hi vulguin assistir.

Excursionisme

Ahí l'«Estudi Verd» (Verda Stedelo), realitza l'itinerari excursionista a Santa Creu de Olorde, essent-hi un nombre considerable de socis i famílies dels mairicos.

Per unànim acord dels excursionistes, un cop a Santa Creu, se reanuncià novament la marxa fins a Molins de Rei, retornant a Barcelona en el tren del migdia.

Signé una excursió interessantíssima, en la que regnà'l bon humor i la franca alegria. Están molt avençats els treballs preparatius de l'excursió col·lectiva a Mallorca.

Tenbolting

Abans d'ahir al vespre, un grup de socis del R. C. M. de B., donaren un banquet de comiat en el Muncipal Palace, al jove i entusiasta ciclista Manuel Vidal, qui marxa cap a Amèrica un dia d'aquesta.

Unim la nostra veu a la dels bons companys que amb sentiment lamentaven la partida que representa per a la secció de vela del Club la marxa del simpàtic patró del balandre «Wanda».

Aixarop de Fostat de Cals gelatinós

del Dr. CUIXART

— TÓNIC RECONSTITUENT —

De gran valor a l'època de la creixença dels nens. 2'50 pns. en farmacies y Arc del Teatre, 21, Bara

QUI TINGUI TOS

que prengui l'antiga y acreditada pasta peboral balenica, expectorant, demulcent y calmant de la Targuiga prepara lo del Dr. Andrea. Fórmula publicada. Demanda a les farmacies.

Folleto d'EL POBLE CATALA

CRONICA DE TEATRES

Les cinc cupletistes a Barcelona

En l'espai d'unes setmanes Barcelona haurà pogut anomenar-se la ciutat del cuplet i la Societat d'Ateneu de Focsters en els programes podria haver aprofitat aquesta forma del reclut, perquè cap altra ciutat de l'Europa meridional podria mostrar com la nostra, les més famoses artistes del cuplet reunides: Raquel Meller, La Goya, Nitta-Jo, Maria Campi, Paquita Escobedo, i altres de segona categoria. Sols mancava aquella que amb gran violència de l'història de l'art se anomena la «Formosa». Perquè així com la senyoreta Aurora Janfruct quan surt vestida de «maja» o de «manolita» en una evocació prou justa de les quadres de don Francisco de Goya, la senyoreta Consol d'a Fornarina, no s'atansa pel seu art ni pel seu físic en aquella febril romana de carns fermes

i umples espalles que aixís se deia, i que fou immortalitzada per l'amor sexual del gran decorador de les elegies del Vaticà. Cadascuna d'aquestes cupletistes, tonadilleres o dissenyades en l'admiració de les quals s'ha dividit el públic de la nostra ciutat, són representatives d'un ideal estètic en la graciositat i humil esfera de la cançó lleugera. La senyoreta Raquel Meller, que en el sufragi barcelonès és la que més adhesions ha rebut fins a deure-hi l'èxit de la seva campanya, segons diuen a Caragoga, és representativa d'aquell art que amb el vel del mitic amaga les línies més críes, quan un vent de gràcia el fa moure; els seus ulls explicant la finesa de la seva modulació i a l'inrevés; les frases que un senyor malicós trobaria més atrevides, cantades per ella sols tenen una lleugera picantor. La senyoreta Aurora «La Goya», natural de Madrid, representa aquell art que pot mostrar-se sense veus, i així, no li calen matifossos; la seva tònica és sempre iugla, i pol foc dels seus moviments i la bellesa — ben meridional — del seu rostre, la seva manera de cantar sembla més armoniosa. Man'zelle Nitta-Jo, representa la tradició francesa en tota la puresa del seu art inimitable. Poques vegades aquest adjectiu inimitable, haurà vingut tant just malgrat el seu desparpigi entre el món dels adjectius i els curules de les comparses. La signorina Campi, que deu ésser del cor mateix de l'Itàlia, no desmereix gens de la viva tradició de la tonada en la seva terra; si hagués nat a Córdoba o a Màlaga, hauria estat una veruvellosa dançarina i cantadora d'aures andalusos, perquè els seus ulls, les seves mans, la seva gola i les seves cames són d'una ardença de moviment tant intensa que'l cuplet esdevé en ella la síntesi d'una infantesa excessiva d'expressió. I la senyoreta Paquita Escobedo, també de Caragoga, amb les seves galtes fresques i arrodonides, amb la negror del seu cabell i les plomes abundoses del seu capell, representa l'art del cuplet tal com pot ésser im-

ginat per una família el cap de la qual pertany a la burocràcia: una veu agrada i uns ulls negres armonitzats amb la discreció dels gests i dels moviments.

Heusquí, doncs, cinc maneres diverses de comprendre el cuplet, representats per cinc artistes que han sigut les triomfadores dels nostres espectacles. Elles ens poden donar la variable solució d'aquest problema que s'en diu la crisi del teatre, i que fora més just anomenar: crisi del drama i la comedia. Perquè aquestes cinc cupletistes han fet remoure les aigües quietes de l'indiferència i del silenci, fent que tot-hom ne fos motiu de conversa en el carrer, en el tramvia, en el passeig, en les sales de rebre i adue en els menjadors de les famílies. I al parlar-ne la gent ha anat a veure-les una vegada i una altra, per assegurar-se de si tenien o no la gràcia i la simplicitat que havien sentit a dir. Lo que les comediants i els drames no assolien en l'atenció de les senyores barcelonines,

